

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგიის
2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმის
2018 წლის 6 თვის (იანვარი-ივნისი)

შესრულების მონიტორინგის ანგარიში

მოკლე შეჯამება

საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 თებერვლის №167 განკარგულებით დამტკიცებული საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგია წარმოადგენს ქვეყნის განვითარების ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის ნაწილს, ძირითადი საშუალოვადიანი სტრატეგიული მიმართულებებისა და კონკრეტული ღონისძიებების ერთობლიობას, რომელთა განხორციელება უზრუნველყოფს სოფლის მეურნეობის მდგრად განვითარებას.

სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგიული ხედვის განსახორციელებლად განსაზღვრულია 7 სტრატეგიული მიმართულება:

- აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება
- ინსტიტუციური განვითარება
- მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება
- რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა
- სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა
- სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა
- კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება

“საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წწ სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში 2016 წლისთვის“ დოკუმენტის დასკვნითი ნაწილის საფუძველზე (სადაც აღნიშნულია, რომ სამოქმედო გეგმა საჭიროებს გადახედვას, ბიუჯეტის კუთხით დაზუსტებას და პროგრამების მიხედვით ცვლილებების და დამატებების შეტანას, ასევე, შედეგების შესრულების შეფასების კრიტერიუმების წლების მიხედვით განსაზღვრას (corrective actions)) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტის მიერ შემუშავდა „საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგიის 2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმა (შემდგომში - სამოქმედო გეგმა).“

სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შემდეგ, პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტის მიერ შემუშავდა სამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგის და შეფასების მეთოდოლოგია, მონიტორინგის ცხრილი და წლიური ანგარიშის სტრუქტურა.

2018 წლისთვის სამოქმედო გეგმა მოიცავს 35 პროგრამას, რომლის განსახორციელებლად გათვალისწინებული იყო ბიუჯეტი **163,320,000** ლარის ოდენობით.

სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული პროგრამების **17.1 %** (6 პროგრამა) უმეტესწილად შესრულდა, **51.5 %** (18 პროგრამა) ნაწილობრივ შესრულდა, ხოლო **31.4 %** (11 პროგრამა) არ შესრულებულა. აქედან, ერთი პროგრამის განხორციელება შეჩერებულია, ერთი პროგრამის განხორციელება ჯერ არ დაწყებულა, ხოლო დანარჩენი პროგრამების განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს.

სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული პროგრამების განხორციელებისთვის საანგარიშო პერიოდში (01.01.2018-30.06.2018) გაიხარჯა **83,514,661** ლარი.

წინამდებარე მონიტორინგის ანგარიში, რომელიც მომზადებულია საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის დაგეგმვის სახელმძღვანელო დოკუმენტის შესაბამისად, მოიცავს საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის 2018 წლის 1 იანვარი - 30 ივნისის პერიოდში პროგრამების შესრულების მონიტორინგის შესახებ დეტალურ ინფორმაციას.

საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის ძირითადი მაჩვენებლები:

სტრატეგიული მიმართულება	ლონისძიება	პროგრამების რაოდენობა	2018 წლის საპროგნოზო ბიუჯეტი (ლარი)	ბიუჯეტის შესრულება 30.06.2018 წლის მდგომარეობით (ლარი)
1. აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება	1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	2	200,000	
	1.2. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა	1	200,000	32,500
	1.3. სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	2	48,000,000	27,500,000
	1.4. სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება	1	9,000,000	537,478
	1.5. სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	3	5,410,000	200,000
	1.6. ეროვნული სასურსათო პროდუქციის	3	7,310,000	3,712,851

	პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება			
2. ინსტიტუციური განვითარება	2.1 საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება	1	0	0
3. მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება	3.1 სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	3	30,010,000	28,682,110
	3.2 ნიადაგების რაციონალური გამოყენება	1	120,000	35,093
4. რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა	4.1 საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	2	2,090,000	286,606
	4.2 ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა	1		
	4.3 მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამმუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	2	5,055,000	2,603,688
	4.4 სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება	1	8,000,000	6,479,686

5. სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	5.1 სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი	1	0	0
6. სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა	6.1 სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	2	1,300,000	180,539
	6.2 ვეტერინარია	2	8,580,000	3,530,990
	6.3 მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	2	14,800,000	3,264,131
	6.4 ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება	1	5,700,000	1,355,950
7. კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება	7.1 „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება	1		
	7.2 აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების	2	1,875,000	837,207

	შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა			
	7.3 კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა	1	15,670,000	4,275,832

სტრატეგიული მიმართულება 1: აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება

სტრატეგიული მიმართულება აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება აერთიანებს 6 ღონისძიებას და ჯამში 12 პროგრამას. ღონისძიებები ძირითადად მოიცავს ფერმერთა ცოდნის ამაღლების, სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების, სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარების, სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების, ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობ პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი განისაზღვრა 70,120,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 31,953,578.6 ლარი.

ღონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა

1.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ ერთი პროგრამის (აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის ღონის ამაღლების პროგრამა) განხორციელება დაიწყო.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000.0 ლარით განისაზღვრა, რომელიც მთლიანად 1.1.1 პროგრამის შესარულების ბიუჯეტია. აღნიშნული პროგრამა შეჩერებულია. ხოლო, 1.1.2 პროგრამის განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ ჩატარდა 29.745, კონსულტაცია რომლის ფარგლებშიც საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 63.780 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს;
- ⇒ საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შერჩეულია ორი საპილოტე რეგიონი (რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია);
- ⇒ ჩატარდა 43 თემატური ტრენინგი; საექსტენციო მომსახურება განხორციელდა 3 მუნიციპალიტეტის 82 სოფელში.

1.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000.0 ლარი არ არის ათვისებული. განხორციელებული აქტივობები ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

- **პროგრამა 1.1.1:** კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო.

პროგრამის მიზანი: დარგობრივი მიმართულებით კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლება.

განხორციელებული ღონისძიებები : ღონისძიებები არ განხორციელებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

2018 წლის განმავლობაში დაგეგმილი იყო დარგობრივი და მენეჯმენტის მიმართულებებით ტრენინგების ჩატარება კოოპერატივების არანაკლებ 300 მეპაიესთვის. საანგარიშო პერიოდში ტრენინგები არ ჩატარებულა.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 200,000.0 ლარის ოდენობით, რომელიც გახარჯული არ არის.

ღონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.1.1 კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო.
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კოოპერატივების არანაკლებ 300 მეპაიეს ჩაუტარდება ტრენინგი დარგობრივი და მენეჯმენტის მიმართულებებით	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების რეიტინგი				X	
შეფასება	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი			X		

- **პროგრამა 1.1.2:** აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის დონის ამაღლება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი;

რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: აგრარულ სფეროში საბაზისო და თანამედროვე ტექნოლოგიებთან ხელმისაწვდომობა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების სწავლება.

განხორციელებული ღონისძიებები

საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 63.780 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს. კონსულტაციების რაოდენობამ შეადგინა 29.745.

საკონსულტაციო მომსახურება ხორციელდება სხვადასხვა საშუალებებით. კერძოდ:

- ოფისში კონსულტაციების გაწევა (იურიდიული, ფიზიკური პირები);
- სატელეფონო საუბრები, SMS შეტყობინება;
- დაინტერესებულ პირეთა (ფერმერი) ფართობებში გასვლა;
- სოფლებში ფერმერებთან ჯგუფური შეხვედრები;
- შეხვედრები იუსტიციის სამინისტროს საზოგადოებრივ ცენტრებში;
- ელექტრონული ფოსტა და სოციალური ქსელები.

სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის 2018-2019 წლების სტრატეგიის შესაბამისად შერჩეულია ორი საპილოტე რეგიონი - რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია.

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ იმერეთის, გურიის, სამეგრელოს და შიდა ქართლის რეგიონების 88 სოფელში ჩატარდა 440 თემატური ტრენინგი, ანუ თითოეულ სოფელში 4-5 თემზე, საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 6000-მდე ფერმერს. ასევე, ჩატარდა 5 სავლე დღე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორის ფაქტიური შესრულების თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდში საკონსულტაციო მომსახურებამ ბევრად გადააჭარბა ინდიკატორით გათვალისწინებულ რაოდენობას. კერძოდ: 6 თვის განმავლობაში სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურებისა და რეგიონული სამმართველოების მიერ გაიცა 29,745 კონსულტაცია, რამაც შეადგინა 69,780 ფიზიკური და იურიდიული პირი.

მეორე აქტივობის ინდიკატორული შესრულებაც საანგარიშო პერიოდისათვის სრულყოფილია. სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის 2018-2019 წწ. სტრატეგიის საფუძველზე შეირჩა ორი საპილოტე რეგიონი რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია. ორივე რეგიონში მიმდინარეობს სტრატეგიით გათვალისწინებული საექსტენციო აქტივობები. მომზადებულია 2018 წლის პირველი და მეორე კვარტლის ანგარიშები გაწეული მუშაობის შესახებ.

შემდეგი ინდიკატორი ითვალისწინებდა 1400 თემატური ტრენინგის ჩატარებას. ამ მიმართულებით, იმერეთის, გურიის, სამეგრელოს და შიდა ქართლის რეგიონების 88 სოფელში ჩატარდა 440 თემატური ტრენინგი, ანუ თითოეულ სოფელში 4-5 თემზე. ასევე, ჩატარდა 5 სავლე დღე.

პროგრამის განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ლონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.1.2: აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის დონის ამაღლება
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საკონსულტაციო მომსახურება გაეწევა 8,500-მდე ფერმერს; საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შეირჩევა 2 საპილოტე რეგიონი; ჩატარდება 1,400 თემატური ტრენინგი; ჩატარდება 9 საველე დღე.	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში კონსულტაციების რაოდენობამ შეადგინა 29.745, რომლის ფარგლებშიც საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 63.780 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს; საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შერჩეულია ორი საპილოტე რეგიონი (რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია); ჩატარდა 440 თემატური ტრენინგი; ჩატარდა 5 საველე დღე.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 1.2 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა

1.2 ლონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა - მევენახეობის განვითარების ლონისძიებები.

ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ დაიწყო გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოები და იქ არსებული ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუზანის" საზღვრების დაზუსტება.

1.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტია 200,000.0 ლარი. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 32,500.0 ლარი.

• **პროგრამა 1.2.1: მევენახეობის განვითარების ღონისძიებები**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოს მევენახეობის უწყებრივი კადასტრის შექმნა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავდა საკადასტრო სამუშაოების განხორციელების საერთო წლიური გეგმა.
- მომზადდა დოკუმენტაცია 2018 წელს გამოსაცხადებელი ვენახების კადასტრის ტენდერისთვის.
- კადასტრის სამუშაო ჯგუფმა ექსპერტ ანა ლუჟის ხელმძღვანელობით შეიმუშავა ტექნიკური სახელმძღვანელო დოკუმენტები საკადასტრო მონაცემების შეკრების, ხარისხის კონტროლისა და მონიტორინგის მიზნით გამოყენებისათვის.
- ვენახების კადასტრის პროგრამის განხორციელება გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დაიწყო. ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლებმა პროგრამის პრეზენტაცია გურჯაანში გამართეს. გურჯაანის მუნიციპალიტეტში ვენახების კადასტრის პროგრამას ტენდერში გამარჯვებული კომპანია „რუკა მაპინგი“ განხორციელებს, რომელიც უკვე შეუდგა მონაცემების შეკრებასა და ორთო-ფოტოების გადაღებას.
- კახეთის რეგიონის ადგილობრივი მევენახეებისა და მეღვინეების ინფორმირების მიზნით, მომზადდა საინფორმაციო ლიფლეტი და პოსტერი. საანგარიშო პერიოდში სისტემატურ რეჟიმში მიმდინარეობს თელავისა და ახმეტის მუნიციპალიტეტების ვენახების კადასტრის მონაცემთა ბაზის კორექტირება და გამართვა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილია გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოების განხორციელება და იქ არსებული ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუზანის" საზღვრების დაზუსტება. საანგარიშო პერიოდში დაწყებულია აღნიშნული აქტივობის განხორციელება. კერძოდ: მომზადებული იქნა სატენდერო დოკუმენტაცია, ჩატარდა ტენდერი და შერჩეული იქნა გამარჯვებული კომპანია „რუკა მაპინგი“, რომელმაც დაიწყო და აგრძელებს გურჯაანის მუნიციპალიტეტში ვენახების საკადასტრო სამუშაოებს, რაც მოიცავს ორთოფოტოების გადაღებას, საკადასტრო რუკების მომზადებას, ვენახების იდენტიფიკაციას და ვექტორიზაციას, ინფორმაციის შეკრებას ვენახებისა და მევენახეების შესახებ.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 200,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა გახარჯულია 32,500.0 ლარი.

ღონისძიება 1.2 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.2.1: მევენახეობის განვითარების ღონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განხორციელდება გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოები და იქ არსებული ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუჩანის" საზღვრების დაზუსტება;	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 32,500.0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ღონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება

1.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა: შეღავათიანი აგროკრედიტები და "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 48,000,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ დაფინანსდება 37 ახალი და არსებული საწარმოს გაფართოება/გადაიარაღება/მოდერნიზება;
- ⇒ "ახალგაზრდა მეწარმე" პროგრამის ფარგლებში ხელშეკრულება გაუფორმდა 18 ბენეფიციარს .

1.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 48,000,000.0 ლარი. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 27,500,000.0 ლარი.

პროგრამა 1.3.1 შეღავათიანი აგროკრედიტები

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობის სფეროში ახალი საწარმოების და ასევე, არსებული საწარმოების გაფართოების/მოდერნიზაციის მხარდაჭერა; სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავებელი და შენახვა-რეალიზაციის საწარმოო პროცესებისათვის ხელშეწყობა ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გზით.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა ცვლილებები, კერძოდ: საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 25 იანვრის #182 განკარგულების საფუძველზე შეტანილ იქნა ცვლილება 2014 წლის 27 იანვრის #139 განკარგულებით დამტკიცებულ „შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტში“.

შეღავათიანი აგროკრედიტის ძირითადი საშუალებებისათვის კომპონენტს დაემატა ახალი ქვეკომპონენტი „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მექანიზაციისთვის“ და შეღავათიანი აგრო ლიზინგის კომპონენტს დაემატა ახალი ქვეკომპონენტი „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მექანიზაციისთვის“. ეს ცვლილება აისახა ა(ა)იპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოსა“ და ბანკ(ებ)ს შორის 2017 წლის 15 თებერვალს გაფორმებულ ხელშეკრულებაში.

სესხის აღების შესაძლებლობებთან და პროცედურებთან დაკავშირებული კონსულტაციების გაწევა ხორციელდებოდა როგორც პოტენციურ და არსებულ ბენეფიციარებთან, ასევე საფინანსო ინსტიტუტების წარმომადგენლებთან, როგორც პრეზენტაციებით და სატელეფიო რეპორტაჟებით, ასევე ქოლ ცენტრის დახმარებით.

2018 წლის 22 ივნისიდან სს „ლიბერთი ბანკი“ თავიდან ჩაერთო შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტში და გაფორმდა შესაბამისი ხელშეკრულება .

პროგრამის ცნობადობის და ხელმისაწვდომობის ამალგების მიზნით განხორციელდა ვიზიტები სხვადასხვა რეგიონში და მომზადდა რეპორტაჟები შეძენილი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის, ახალი საწარმოების შექმნის და არსებული საწარმოების გადაიარაღების/გაფართოების შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში ბენეფიციარებისთვის გაცემული სესხების რაოდენობამ სულ 1,769 ერთეული შეადგინა. 2018 წელს, ინდიკატორის მიხედვით, დაგეგმილია სულ 70 ახალი ან არსებული საწარმოს დაფინანსება. საანგარიშო პერიოდში, გაიხსნა და გადაიარაღდა/გაფართოვდა/ მოდერნიზდა 37 ახალი და უკვე არსებული საწარმო. გაიხსნა 2 ახალი საწარმო და სულ ახალ გახსნილ საწარმოებში განხორციელდა 1,672,000 აშშ დოლარის ინვესტიცია (აქედან შეღავათიანი აგროკრედიტის ფარგლებში აღებული სესხი შეადგენს 972,000 აშშ დოლარს, ბენეფიციარის საკუთარი სახსრები შეადგენს 700,000 აშშ დოლარს, ინფორმაცია ამ უკანასკნელის შესახებ მიღებულია ბენეფიციარების სატელეფონო გამოკითხვის შედეგად). ახალ გახსნილ საწარმოებში დასაქმებულთა რაოდენობა - 30 (აქედან 0 სეზონურად) გაცემული თანხის ოდენობამ შეადგინა 119,080,530 ლარი და 152,000 აშშ დოლარი.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 45,000,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 27,500,000.0 ლარი.

ლონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.3.1 შეღავათიანი აგროკრედიტები
პასუხისმგებელი უწყება:	- ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაფინანსდება 70 ახალი ან არსებული საწარმოს გაფართოება/გადაიარაღება/ მოდერნიზება. გაგრძელდება გაცემული სესხების თანადაფინანსება.	შესრულებული: დაფინანსდება 37 ახალი და არსებული საწარმოს გაფართოება/გადაიარაღება/ მოდერნიზება.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 45,000,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 27,500,000.0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 1.3.2: "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა**

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: პროგრამა მიზნად ისახავს ახალი ბიზნესის დასაწყებად პოტენციური ბენეფიციარებისთვის ფინანსური და ტექნიკური დახმარების გაწევას, რომელსაც გააჩნია სამი ეტაპი:

- თანადაფინანსების მიღებამდე ტექნიკური დახმარება;
- თანადაფინანსება - ფინანსური დახმარება;
- თანადაფინანსების შემდგომი ტექნიკური დახმარება, რაც ხელს შეუწყობს დაფინანსებული ბენეფიციარების ბიზნესის წარმატებულად ფუნქციონირებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

პროგრამის პოპულარიზაციისთვის ჩატარდა საინფორმაციო კამპანია: მომზადდა საინფორმაციო ხასიათის გრაფიკული რგოლი, საქართველოს ყველა რეგიონში ჩატარდა ოცამდე პრეზენტაცია, რეგიონებში განთავსდა ბილბორდები, პროგრამის პირობების საზოგადოებისთვის უკეთ გაცნობის მიზნით, პროგრამის განმახორციელებელმა გუნდმა მიიღო ხუთამდე სატელევიზიო გადაცემაში მონაწილეობა. საინფორმაციო კამპანიის შედეგად, პროგრამის დაწყებიდან 3 თვის განმავლობაში, პროგრამის ბიუჯეტის შესაბამისი

განაცხადები გადავიდა ბიზნეს გეგმის მომზადების ეტაპზე. პროგრამის ბიუჯეტის 50%-ის შესაბამისი ბიზნეს გეგმები დამტკიცდა. მომზადდა სატელევიზიო სიუჟეტები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

შესრულების ინდიკატორის მიხედვით, 2018 წელს დაგეგმილია 100 ახალგაზრდა მეწარმის დაფინანსება. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში ხელშეკრულება გაუფორმდა 18 ბენეფიციარს (მათ შორის მდებრობითი სქესის 4 ბენეფიციარი). ამ პროექტებში განსახორციელებული ინვესტიციის ოდენობა შეადგენს 1,906,838 ლარს, ხოლო სააგენტოს თანადაფინანსება 751,113 ლარს (პროგრამის ბიუჯეტის გახარჯვა დაიწყო 2018 წლის ივლისიდან).

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 3,000,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის განსახორციელებლად თანხა არ გახარჯულა.

ლონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გამლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.3.2: "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	- ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაფინანსდება 100 ახალგაზრდა მეწარმე	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 3,000,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი				X	
	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

ლონისძიება 1.4 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება

1.4 ლონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა - აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ლონისძიებები.

ლონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 9,000,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ დაიზღვა 10,338 ჰა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი; სულ გაიცა 9,335 პოლისი; დაზღვეული მოსავლის ღირებულება 78,904,432 ლარს შეადგენს.

1.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტია 9,000,000.0 ლარი. საანგარიშო პერიოდში ათვისებულია 537,478.1 ლარი.

• პროგრამა 1.4.1 აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: აგროსექტორში სადაზღვევო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, სასოფლო-სამეურნეო სფეროში დასაქმებული პირების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირებისთვის შემოსავლის შენარჩუნება და რისკების შემცირება.

განხორციელებული ღონისძიებები

2018 წლის 17 აპრილს გაფორმდა ხელშეკრულებები 7 სადაზღვევო კომპანიასთან. განხორციელდა ვიზიტები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში, სადაც ადგილობრივ მოსახლეობას მიეწოდა დეტალური ინფორმაცია 2017 წლის აგროდაზღვევის პროგრამის შედეგების და 2018 წლის პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებების შესახებ. 2018 წლის პროგრამის მიმდინარეობის გაშუქება განხორციელდა სხვადასხვა ტელევიზიის საშუალებით. განხორციელდა სადაზღვევო პოლისების დოკუმენტური მონიტორინგი და გადაირიცხა სახელმწიფო სუბსიდია. დაიწყო კონსულტაციები სადაზღვევო კომპანიებთან და საერთაშორისო კონსულტანტებთან აგროდაზღვევის 2019 წლის პროგრამაში შესაძლო ცვლილებებთან დაკავშირებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილია დაახლოებით 20,000 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთის დაზღვევა. საანგარიშო პერიოდში დაზღვეული ფართობის მოცულობამ 10,338 ჰა შეადგინა. სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლის დაზღვევის მიზნით სულ გაიცა 9,335 პოლისი. დაზღვეული მოსავლის ღირებულება 78,904,432 ლარს შეადგენს, ხოლო სააგენტოს მიერ გადახდილი/გადასახდელი სადაზღვევო პრემიის წილი 4,078,899 ლარის შეადგენს.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 9,000,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 537,478.1 ლარი.

ღონისძიება 1.4 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.4.1 აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	- ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018

შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაზღვეული იქნება დაახლოებით 20,000 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთი	შესრულებული: დაიზღვა 10,338 ჰა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>9,000,000.0</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>537,478.1</u> ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება ლონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა

1.5 ლონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამის განხორციელება იყო დაგეგმილი: მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა, კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება. აქედან, პროგრამა „კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაციის“ განხორციელება არ დაწყებულა.

ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,410,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ლონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ 11-მა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა მიიღო მონაწილეობა რძის მწარმოებელი კოოპერატივების მხარდამჭერ პროგრამაში;
- ⇒ ყურძნის მწარმოებელი კოოპერატივების მხარდამჭერი პროგრამის ფარგლებში წინარე ხელშეკრულება გაფორმდა 5 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივთან;
- ⇒ გორის რაიონში დაიწყო და მიმდინარეობს თაფლის გადამამუშავებელი საწარმოს მშენებლობა.

1.5 ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,410,000.0 ლარია. საანაგისო პერიოდში ათვისებულია 200,000.0 ლარი.

- **პროგრამა 1.5.1:** მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების საფუტკრე მეურნეობების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება და წარმოებული თაფლისა და მეფუტკრეობის სხვა პროდუქტების ხარისხისა და რაოდენობის ზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიში პერიოდში მიმდინარეობდა პროგრამაში მონაწილე კოოპერატივების რეგისტრაცია, რომელიც დასრულდა 2018 წლის 10 ივლისს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორის მიხედვით, 2018 წელს დაგეგმილი იყო 15-მდე კოოპერატივისათვის სკების გადაადგილებისათვის სატრანსპორტო მისაბმელის გადაცემა. საანგარიში პერიოდში მისაბმელების გადაცემა არ განხორციელებულა.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000.0 ლარით განისაზღვრა. პროგრამის ფარგლებში ბიუჯეტიდან თანხის ათვისება მოხდება მას შემდეგ რაც გამოვლინდება პროგრამაში გამარჯვებული კოოპერატივები, ჩატარდება ტენდერი და მოხდება მისაბმელების შეძენა.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.1: მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: 15-მდე კოოპერატივს გადაეცემა სატრანსპორტო მისაბმელი სკების გადაადგილებისათვის	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **პროგრამა 1.5.2** კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: კოოპერატივების მიერ წარმოებული სურსათის უვნებლობის, მიკვლევადობის, კეთილსაიმედოობის უზრუნველყოფა და მათი კონკურენტუნარიანობის ზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდისათვის ამ მიმართულები აქტივობები არ განხორციელებულა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორის მიხედვით, დაგეგმილია 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვის და 1 საერთაშორისო გამოფენის მოწყობა; 10-მდე კოოპერატივში სტანდარტიზაციის პროცესის დანერგვა; 10-მდე სავაჭრო ნიშნის რეგისტრაცია-ბრენდირება. საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორების შესასრულებლად აქტივობები არ განხორციელებულა (პროგრამის შესრულება დაიწყო მიმდინარე წილს ივლისის თვეში).

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 210,000.0 ლარით განისაზღვრა. პროგრამის ფარგლებში ბიუჯეტიდან თანხა არ გახარჯულა.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.2 კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მოეწყობა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა და 1 საერთაშორისო გამოფენა; 10-მდე კოოპერატივში დაინერგება სტანდარტიზაციის პროცესი; განხორციელებება 10-მდე სავაჭრო ნიშნის რეგისტრაცია-ბრენდირება.	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 210,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	
შესრულების შეფასება	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

- **პროგრამა 1.5.3** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: საქართველოში რძისა და ყურძნის ნაწარმის წარმოების ხელშეწყობა, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ფარგლებში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი რძის და ყურძნის მიმღებ-გადამამუშავებელი საწარმოების ჩამოყალიბების სტიმულირება, ადგილობრივად წარმოებული ნაწარმის ხარისხის და კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, კოოპერატივებში არსებული მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ჯიშობრივი გაუმჯობესების ხელშეწყობა და სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

გამოცხადდა პროგრამაში მონაწილეობის მსურველი კოოპერატივების რეგისტრაცია. რეგისტრაციის ვადის დასრულების შემდგომ მოხდა გამარჯვებული კოოპერატივების გამოვლენა, რომელთაც განესაზღვრათ ვადა პროგრამის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად.

გორის რაიონში დაიწყო და მიმდინარეობს თაფლის გადამამუშავებელი საწარმოს მშენებლობა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორის მიხედვით, 2018 წელს 13 კოოპერატივი აღიჭურვება გადამამუშავებელი დანადგარებით და აშენება თაფლის გადამამუშავებელი საწარმო, რომლის მშენებლობა საანგარიშო პერიოდში დაწყებულია და მიმდინარეობს.

2018 წლის 6 ტვის მონაცემებით, 11-მა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა მიიღო მონაწილეობა რძის მწარმოებელი კოოპერატივების მხარდაჭერ პროგრამაში, რომელთაც მიმდინარე წელს მათი მხრიდან პროგრამით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების შესაბამისად გადაეცემათ აღჭურვილობა.

ყურძნის მწარმოებელი კოოპერატივების მხარდაჭერი პროგრამის ფარგლებში წინარე ხელშეკრულება გაფორმდა 5 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივთან. განესაზღვრათ 4 თვიანი ვადა მათი მხრიდან პროგრამით გათვალისწინებული ვალდებულებების (შენობის ასაშენება) შესრულებლად. ვალდებულების შესრულების შემთხვევაში მათ გადაეცემათ ყურძნის გადამამუშავებისა ღვინის წარმოებისათვის საჭირო აღჭურვილობა.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი განისაზღვრა 5,000,000.0 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 200,000.0 ლარი.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.3 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018

შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გადამამუშავებელი დანადგარებით აღიჭურვება 13 კოოპერატივი; აშენდება თაფლის გადამამუშავებელი საწარმო, რომელიც გადაეცემა არანაკლებ 35 კოოპერატივის მიერ დაფუძნებულ კოოპერატივს	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>5,000,000.0</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>200,000.0</u> ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშემწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება

1.6 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამა განხორციელდა: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია, ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია და ღვინის ლაბორატორიული კვლევა.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 7,310,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ სამინისტრომ მონაწილეობა მიიღო 2 საერთაშორისო და 2 ადგილობრივ გამოფენაში;
- ⇒ საქართველოდან ექსპორტირებული ღვინის ღირებულებაა 90,3 მლნ აშშ დოლარი, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 28% შეადგინა;
- ⇒ მარნეულის რაიონში, განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“;
- ⇒ განხორციელდება ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეიკრიბა და გამოიცა 2 სანეცნიერო ნაშრომი;
- ⇒ საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით შემოწმდა 123 ნიმუში.

1.6 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 7,310,000.0 ლარია. საანგარიშო პერიოდში ათვისებულია 3,712,850.50 ლარი.

- **პროგრამა 1.6.1** ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი;

სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

აქტივობის მიზანი: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია და ღვინის ექსპორტის გაზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

„მწვანე კვირეული“

გერმანიაში 2018 წლის 19-28 იანვარს, ქ. ბერლინში სურსათის, სოფლის მეურნეობისა და მებაღეობის საერთაშორისო გამოფენა „მწვანე კვირეული 2018“ (Grüne Woche 2018) ჩატარდა. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ცხრამეტი ქართული კომპანია.

„Caspian Agro 2018“

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის დედაქალაქ ბაქოში, აგროსამრეწველო სექტორის მე-12 საერთაშორისო გამოფენაზე „Caspian Agro 2018“ ქართულმა კომპანიებმა საკუთარი პროდუქცია წარმოადგინეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით ქართულ სტენდზე წარმოდგენილი იყო: შპს „თაფლიკაცის“, „გიუანის“, „კულას“, „ნუტრიმაქსის“, „მზა ჩითილის“, „ველინგტონის“, მაღლიანი 2017-ის და „თამარის“ მიერ წარმოებული ქართული პროდუქცია.

„თბილისის ჩაის ფესტივალი“

2018 წლის 21 აპრილს, ქ. თბილისში მთაწმინდის პარკში საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით ჩატარდა ჩაის საერთაშორისო ფესტივალი სახელწოდებით „თბილისის ჩაის ფესტივალი“. თბილისის ჩაის ფესტივალის ფარგლებში ორი ღონისძიება გაიმართა, კერძოდ "ახალი ქართული ჩაი 2017", სადაც წარმოდგენილი იყო ჩაის ახალი სახეობები ქართველი მწარმოებლებისგან და საქართველოს ჩაის ოსტატების ეროვნული ჩემპიონატი, რომელიც ჩატარდა საქართველოს ჩაის მწარმოებელთა ასოციაციისა და ჩაის მწარმოებელთა ქართულ – ჩინური კავშირის ინიციატივით და ეგიდით.

საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება

ღონისძიებების ფარგლებში, სამინისტრომ მოაწყო სტენდი, როგორც დედაქალაქში რუსთაველის გამზირზე, ასევე მცხეთაში. სტენდზე წარმოდგენილი იყო სახელმწიფო პროექტების ფარგლებში დაფინანსებული აგრარული მიმართულების საწარმოების მიერ წარმოებული პროდუქცია - თაფლი და თაფლის პროდუქტები, ღვინისა და ყველის ნაირსახეობა, კომპოტები და წვენები, ჯემებისა და მურაბების ნაირსახეობა.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ქართული ღვინო წარმოდგენილი იყო 12 საერთაშორისო გამოფენასა და ფესტივალზე საქართველოსა და მსოფლიოს 11 ქვეყანაში. ასევე გაიმართა ქართული ღვინის 130 დეგუსტაცია - პრეზენტაცია სტრატეგიულ ბაზრებზე და 2 ფესტივალი. აღნიშნული ღონისძიებები გაიმართა პოლონეთში, იაპონიაში, დიდ ბრიტანეთში, აშშ-ში, დანიაში, შვედეთში, ჩინეთში, გერმანიაში, ავსტრიაში, საფრანგეთში. თბილისში გაიმართა ქვევრის ღვინის მეორე საერთაშორისო კონკურსი, ახალი ღვინის ფესტივალი-2018, WinExpo Georgia-2018; თელავში - საქართველოს დამოუკიდებლობის 100 წლის იუბილე.

საქართველოში განხორციელდა ღვინის პროფესიონალების 8 ტური აშშ-დან და დიდი

ბრიტანეთიდან (ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალების ვიზიტი; ამერიკელი ჟურნალისტების ვიზიტი; ამერიკელი ღვინის პროფესიონალების ჯგუფის ვიზიტი; აშშ-ს ჟურნალ „Food and Wine“-ის შემოქმედებითი ჯგუფის ვიზიტი, ამერიკელი ღვინის მაგისტრის ლიზა გრანიკის ვიზიტი) ასევე ორგანიზებული იყო ესტონელების ჯგუფის ვიზიტი და OIV-ის მაგისტრანტების ვიზიტი საქართველოში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში სამინისტრომ აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის პროგრამის მხარდაჭერით მონაწილეობა მიიღო 2 საერთაშორისო და 2 ადგილობრივ გამოფენაში.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ქართული ღვინოს წარმოდგენილი იყო 12 საერთაშორისო გამოფენასა და ფესტივალზე საქართველოსა და მსოფლიოს 11 ქვეყანაში. ასევე გაიმართა ქართული ღვინის 130 დეგუსტაცია - პრეზენტაცია სტრატეგიულ ბაზრებზე და 2 ფესტივალი. საქართველოში განხორციელდა ღვინის პროფესიონალების 8 ტური აშშ-დან და დიდი ბრიტანეთიდან. შედეგად, 2018 წლის პირველ ნახევარში, საქართველოდან მსოფლიოს 48 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 38,2 მლნ. ბოთლი ღვინო (0,75 ლ), რაც 21%-ით აღემატება 2017 წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. ექსპორტირებული ღვინის ღირებულება 90,3 მლნ. აშშ დოლარია, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 28% შეადგინა, როდესაც მიზნობრივი წლიური ინდიკატორი არის 8 -10 %-იანი ზრდა.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 7,100,000.0 ლარს. ზემოაღნიშნულ აქტივობებზე გახარჯულია 3,633,150.5 ლარი.

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.1 ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	- საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი - სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის 5 გამოფენა-დეგუსტაციის ღონისძიება მოეწყო მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში, 2 გამოფენა-დეგუსტაცია მოეწყო ქვეყნის შიგნით; ღვინის ექსპორტის შედეგად მიღებული შემოსავალი წინა წელთან შედარებით გაიზარდა დაახლოებით 8 -10 %-ით.	შესრულებული: სამინისტრომ მონაწილეობა მიიღო 2 საერთაშორისო და 2 ადგილობრივ გამოფენაში; საქართველოდან ექსპორტირებული ღვინის ღირებულებაა 90,3 მლნ აშშ დოლარი, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 28% შეადგინა.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 7.100.000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 3.633.150.5 ლარი

შესრულები შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 1.6.2** ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: ქართული ვაზის წარმოშობის ისტორიის კვლევების წახალისება და მიღებული შედეგების გამოყენებით ქართული ღვინის პოპულარიზაცია.

განხორციელებული ღონისძიებები

- წლის დასაწყისში განისაზღვრა 2018 წლის სამუშაოების ძირითადი პრიორიტეტები და შედგა წლიური სამოქმედო გეგმა.
- შვიდი არქეოლოგიური ნიმუში - მცენარეული ნაშთები წიპწებისა და მერქნის სახით, გაიგზავნა C14 მეთოდით დათარიღებისათვის ისრაელში, ვეისმანის ინსტიტუტის D-REAMS ლაბორატორიაში.
- მილანის უნივერსიტეტის მკვლევარების მიერ საერთაშორისო რეფერირებად ჟურნალს „Science of the Total Environment“ გამოსაქვეყნებლად გადაეცა პროექტის ფარგლებში მომზადებული სტატია „Influence of climate cycles on grapevine domestication and ancient migrations in Eurasia“.
- პროექტმა დაიწყო მუშაობა ქართული ქვევრის შესწავლისა და სისტემატიზაციის მიმართულებით. ამ მიზნით განხორციელდა სხვადასხვა პროფილის მეცნიერთა ჯგუფის ჩამოყალიბება და შესაბამისი მიმართულების კვლევების დაგეგმვა. მოწვეული იყო ტორონტოს უნივერსიტეტის არქეოლოგი, მტკვარ-არაქსის კულტურის მკვლევარი, მეცნიერებათა დოქტორი სტეფენ ბატიუკი. ბატიუკი გაეცნო საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში დაცულ ქვევრის ნიმუშებს, შეარჩია ქვევრის ნიმუში მეცნიერული კვლევებისათვის, პარარელურად, შეაგროვა სამეცნიერო ლიტერატურა ქვევრზე მომავალი პუბლიკაციის მოსამზადებლად.
- საქართველოს ეროვნული მუზეუმის არქეოლოგიური ჯგუფის მიერ, ტორონტოს უნივერსიტეტის არქეოლოგებთან ერთად განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „მულავერის გორა“ მევენახეობა-მეღვინეობასთან დაკავშირებული ახალი მასალის მოპოვების მიზნით. გათხრილი ტერიტორიის ფართობმა შეადგინა 190 მ², სადაც აღმოჩენილია მნიშვნელოვანი არქეოლოგიური არტეფაქტები. შესრულდა ველზე მოპოვებული ამ არტეფაქტებისა და კონტექსტების გრაფიკულ და ელექტრონულ ფორმატში დამუშავება, განხორციელდა საანალიზო ნიმუშების აღება პალინოლოგიური, პალეობოტანიკური, რადიოკარბონატული, მოლეკულური, ბიო-მოლეკულური, ლითოლოგიური, ფიტოლიტური და სხვა ტიპის ინტერდისციპლინარული კვლევებისათვის. გათხრების ბოლოს ძეგლი დაკონსერვდა.
- მოპოვებული არქეოლოგიური მასალის შემდგომი ეტაპის ლაბორატორიული კვლევების გაგრძელება შეთანხმდა ქართველ და უცხოელ მკვლევარებთან.
- ველური ვაზის დაფესვიანების ხარისხის დადგენის მიზნით, დაიწყო ლაბორატორიული კვლევები კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტში, რომლის შედეგებიც გამოყენებული იქნება ამ მცენარის მინდვრის კოლექციის გაშენების დროს.

- პროექტის შედეგების პოპულარიზაციისა და ფართო აუდიტორიის გაცნობის მიზნით, მომზადდა და წარდგენილი იყო მოხსენების რეზიუმე ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) 41-ე მსოფლიო კონგრესისათვის სათაურით: 'Progress for Research of Grape and Wine Culture in Georgia, the South Caucasus'.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“ მევენახეობა-მელვინეობასთან დაკავშირებული ახალი მასალის მოპოვების მიზნით არქეოლოგიური კვლევების განხორციელება. ინდიკატორი შესრულდა. გათხრილი ტერიტორიის ფართობმა შეადგინა 190 მ². მოპოვებული მასალის რადიოკარონული დათარიღებისთვის, საანგარიშო პერიოდში კვლევის მასალები (7 ნიმუში) გაგზავნილია ისრაელის ვეისმანის ინსტიტუტში და დასრულებული იქნება სექტემბერში.

ასევე, 2018 წელს დაგეგმილი იყო 30-40 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის შესწავლა ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით. საანგარიშო პერიოდში კვლევის მასალები გაგზავნილია საფრანგეთში.

საანგარიშო პერიოდში, ასევე, შესრულდა ინდიკატორი, რომელიც გულისხმობს ლიტერატურული წყაროების მოძიებას, შეკრებას და 2 სამეცნიერო პუბლიკაციის მომზადებას.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 150,000.0 ლარს. ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 24,800.0 ლარი.

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება

პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.2 ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018

შესრულების ინდიკატორები

დაგეგმილი: მარნეულის რაიონში „გადაჭრილ გორაზე“ და „შულავერის გორაზე“ ჩატარდება არქეოლოგიური კვლევები; განხორციელდება მოპოვებული მასალის (მინ. 6 ნიმუში) რადიოკარონული დათარიღება; შესრულდება 30-40 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის შესწავლა ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით; განხორციელდება ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეკრება და მომზადდება 2 სამეცნიერო პუბლიკაცია.	შესრულებული: მარნეულის რაიონში, განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“; განხორციელდება ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეიკრიბა და გამოიცა 2 სამეცნიერო ნაშრომი.
--	---

ბიუჯეტი

საპროგნოზო: 150,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 24,800.0 ლარი
-----------------------------------	----------------------------------

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულების შეფასება		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 1.6.3 ღვინის ლაბორატორიული კვლევა**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

ექტივობის მიზანი: ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთა.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში 15 კომპანიაში განხორციელდა ადგილწარმოშობის და ასევე სუფრის საექსპორტო ღვინოების საინსპექციო კონტროლი.

საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 123 ნიმუში. ინსპექტირების შედეგად 4 კომპანიაში 15 ნიმუში არ შეესაბამებოდა ლაბორატორიის მიერ ლოტზე გაცემულ ფიზიკო-ქიმიურ მახასიათებლებს, რის შედეგადაც აღნიშნულ კომპანიებს სერთიფიკატების გაცემაზე უარი განეცხადათ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით 400-450 ნიმუშის ამოღება.

საანგარიშო პერიოდში საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 123 ნიმუში.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 60,000.0 ლარს. ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 54,900.0 ლარი.

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.3 ღვინის ლაბორატორიული კვლევა
პასუხისმგებელი უწყება:	- სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით აღებული იქნება 400-450 ნიმუში	შესრულებული: საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით შემოწმდა 123 ნიმუში.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 60,000.0 ლარი	ფაქტობრივი: 54,900.0 ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 2: ინსტიტუციური განვითარება

სტრატეგიული მიმართულება ინსტიტუციური განვითარება მოიცავს 1 ღონისძიებას, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს 1 პროგრამას. ღონისძიება ძირითადად მოიცავს საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნას და მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდებისთვის საჭირო აქტივობებს.

სტრატეგიული მიმართულების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიება 2.1 საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება

2.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 აქტივობა განხორციელდა, კერძოდ, ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა.

ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი მონაცემთა ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით;
- ⇒ FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI (Computer-assisted personal interviewing) მეთოდისათვის ადაპტირება.

2.1 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

• პროგრამა 2.1.1 ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა

პასუხისმგებელი უწყება: პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მონაცემებისა და ინფორმაციების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

განხორციელებული ღონისძიებები

- წლის განმავლობაში უწყვეტად ხორციელდებოდა სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ფასებზე ინფორმაციის შეგროვება მუნიციპალიტეტების მიხედვით;
- საწყისი ინფორმაციის შეგროვების შემდგომ, ფასების ერთიანი მონაცემთა ბაზის დამუშავება ხდებოდა ყოველთვიურად და სანდოობის ხარისხის შემოწმების შემდეგ, დამუშავებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იყო ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის;
- სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების შესახებ მონაცემთა მიწოდება დაინტერესებულ პირთათვის ხდებოდა მოთხოვნის მიხედვით;
- FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი მონაცემთა ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით;

- FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI (Computer-assisted personal interviewing) მეთოდისათვის ადაპტირება.
- მზადდებოდა საქართველოს სავაჭრო ურთიერთობების ამსახველი ანგარიშები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანასთან;
- მზადდებოდა ყოველდღიური ანალიტიკური ანგარიში მანდარინისა და ატმის შესახებ;
- განხორციელდა ხორბლის, სიმინდის, ვაშლისა და ციტრუსის მოსავლიანობის განსაზღვრის კვლევების შერჩევებისა და მასალების (მეთოდოლოგია, ინსტრუქციები, კითხვარები) განახლება;
- FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით შემუშავდა მონაცემთა საცავის სატესტო სტრუქტურა, რომელშიც განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის, საქსტატისა და შერჩეული სააგენტოების (ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო, სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო) მონაცემთა ბაზების ინტეგრირება. მიმდინარეობს მუშაობა სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებულ უწყებებში არსებული ბაზების სტანდარტიზაციაზე და მათ მონაცემთა საცავში ინტეგრირებაზე. ასევე, გამომავალი ცხირლების ფორმირებაზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორის შესასრულებლად განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი. ასევე, მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI (Computer-assisted personal interviewing) მეთოდისათვის ადაპტირება.

პროგრამის განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ლონისძიება 2.1 : საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 2.1.1: ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა
პასუხისმგებელი უწყება:	პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაიხვეწება ფასების გავრცელების გამართული სისტემის ფუნქციონირება	შესრულებული: ინდიკატორი შესრულდა დაახლოებით 45%-ით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო:	ფაქტობრივი:

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 3: მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება

სტრატეგიული მიმართულება მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება აერთიანებს 2 ღონისძიებას და ჯამში 4 პროგრამას. ღონისძიებები ძირითადად მოიცავს სარწყავი და დამშრობი სისტემების გაუმჯობესებისთვის და ნიადაგის რაციონალური გამოყენებისთვის საჭირო პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი **30,130,000.0** ლარია.

ღონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია, ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება და ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია.

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 30,010,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ რეგულარულ სარწყავში გადავიდა 6.6 ათასი ჰა მიწის ფართობი
- ⇒ სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 7.0 ათას ჰა-ზე
- ⇒ დასრულდა 3 მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 30,010,000.0 ლარი უმეტესწილად არის შესრულებული. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 28,682,110.0 ლარი

- **პროგრამა 3.1.1:** სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია

პასუხისმგებელი უწყება: შპს საქართველოს მელიორაცია

პროგრამის მიზანი: საირიგაციო და დამშრობი სისტემების რეაბილიტაცია

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში კაპიტალური ღონისძიებების ფარგლებში მიმდინარეობდა: სათავე ნაგებობების, მაგისტრალური არხების, I და სხვა რიგის გამანაწილებლების, დიუკერებისა და სხვა ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაცია; არხების მოპირკეთების აღდგენა; მიწის ნაკვეთის ბლოკებამდე წყლის მიყვანის მიზნით, დამატებითი გამანაწილებელი არხებისა და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მოწყობა; წყალმომი მოწყობილობების დაყენება; შიდა ქართლის, ასევე სამცხე-ჯავახეთის და კახეთის რეგიონების სოფლების სავარგულების სარწყავი წყლით უზრუნველსაყოფის გაუმჯობესების მიზნით, მცირე სიმძლავრის სატუმბი სადგურების მოწყობა და არსებული სატუმბი სადგურების რეაბილიტაცია; სატუმბი სადგურების ელექტრო მომარაგების ქსელში ჩართვა, ელმექანიკური მოწყობილობების აღდგენა და ახლით შეცვლა; კოლხეთის დაბლობზე,

ასევე კახეთის ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემების ზონაში ძირითადი წყალშემკრები საკოლექტორო არხებისა და შიდასამეურნეო დამშრობი ქსელის რეაბილიტაცია. საირიგაციო სისტემებზე 2018 წლის 6 თვეში მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები 47 ობიექტზე, აქედან დასრულდა 15 პროექტი:

1. გარდაბნის სარწყავი სისტემის გ-14 გამანაწილებლის რეაბილიტაციის სამუშაოები;
2. ტაშისკარის სარწყავი სისტემის გომი-აგარის მონაკვეთზე განშტოება 1-4 გამანაწილებლის მონაკვეთის (პკ102+13 დან პკ135+53-მდე) აღდგენა-რეაბილიტაციის (II რიგი) სამუშაოები;
3. კასპის მუნიციპალიტეტში სოფლების ხანდაკის, სასირეთის და მეტეხის მექანიკური აწევის სარწყავი სისტემის, სატუმბი სადგურისა და სადაწნეო მილსადენის მოწყობის სამუშაოები;
4. მარნეულის მუნიციპალიტეტში არსებული ახალი სადახლოს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის აღდგენა-რეაბილიტაციის (II რიგი) სამუშაოები;
5. მარნეულის მუნიციპალიტეტში ხრამ-არხის სარწყავი სისტემის დაზიანებული მაგისტრალური არხის და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაციის სამუშაოები;
6. სამთაწყარო - ფიროსმანის მაგისტრალური არხის და მასზე არსებული დაზიანებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაციის სამუშაოები;
7. სოფ. სამთაწყაროს მექანიკური მორწყვის სარწყავი სისტემის სატუმბი სადგურის გარე ელ. მომარაგება;
8. ბაღდათის მუნიციპალიტეტის სოფელ ვარციხისა და ტობანიერის სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხების, I რიგის გამანაწილებლების, დამშრობი ღია სადრენაჟო-საკოლექტორო ქსელის და მათზე არსებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაციის სამუშაოები;
9. დილისკა-პტენა ჩუნჩხას სატუმბი სადგურის გარე ელ. მომარაგება;
10. ქვემო ალაზნის სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხიდან (პკ319+00) გამომავალი ვეჯინის ("წიწილა") გამანაწილებლის რეაბილიტაცია;
11. ხვითის სატუმბი სადგურის რეაბილიტაციის სამუშაოები;
12. მარნეულის მუნიციპალიტეტში, აღმაშენებლის სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია (I ეტაპი);
13. ზემო არხზე სოფ. სავანეთის I და II რიგის განანაწილებლების რეაბილიტაცია;
14. გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, გარდაბნის სარწყავი სისტემის გ-9 ქვემო გამანაწილებლის პკ. 3+68-დან 15+25-მდე მონაკვეთის ნაწილობრივი რეაბილიტაცია;
15. ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემის სოფელ ოჟიოს N38 გამანაწილებლის რეაბილიტაცია;

მიმდინარეობდა:

- ✓ საირიგაციო სისტემებზე - 32 პროექტი;
- ✓ დამშრობი (დრენაჟი) სისტემების სარეაბილიტაციო სამუშაოები 10 ობიექტზე;
- ✓ 2018 წელს დაწყებული 1 დამოუკიდებელი სარეგულაციო ჰიდროტექნიკური ნაგებობის რეაბილიტაცია, კერძოდ „ქალაქ ფოთთან მდინარე რიონის წყალგამყოფი ჰიდროკვანძის სარეაბილიტაციო სამუშაოები“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მიხედვით, რეგულარულ სარწყავში გადავიდა 6.6 ათასი ჰა მიწის ფართობი; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 7.0 ათას ჰა-ზე.

2018 წელს, სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციითვის განსაზღვრული 35 მილიონი ლარი გამოყოფილია 2017 წლის ბიუჯეტიდან, რომელიც იხარჯება 2018 წელს. 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივი ათვისება შეადგენს 18,550,730 ლარს.

ლონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.1: სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	შპს საქართველოს მელიორაცია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: რეგულარულ სარწყავში გადასაცემი მიწის ფართობის ზრდა 8 ათასი ჰა; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდება 21.5 ათას ჰა-ზე; განხორციელდება 2.3 ათასი ჰა მიწის ფართობის დამშრობა; ჭარბი წყლის მოცილება განხორციელდება 0.6 ათას ჰა-ზე	შესრულებული: რეგულარულ სარწყავში გადავიდა 6.6 ათასი ჰა მიწის ფართობი; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 7.0 ათას ჰა-ზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 0 ლარი	ფაქტობრივი: 18,550,730 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი			X	
შესრულების შეფასება		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 3.1.2:** ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: სამი საირიგაციო სისტემის (ზედა რუს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხი, ქვემო სამგორის სარწყავი სისტემის მარჯვენა მაგისტრალური არხი და ტბისი-კუმისის სარწყავი სისტემა) სრული რეაბილიტაცია (სათავე ნაგებობები, მაგისტრალური არხები, პირველი და მეორე რიგის გამანაწილებელი არხები და შიდა სამეურნეო ქსელები).

განხორციელებული ღონისძიებები

ზედა რუს, ტბისი-კუმისის და ქვემო სამგორის მარჯვენა მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში მოხდა შემდეგი ღონისძიებების გატარება და დასრულება:

- ზედა რუს 27 კმ. ღია მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია;
- ქვემო სამგორის 25 კმ. ღია მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია;

- ტბისი-კუმისის 15 კმ ღია მაგისტრალური არხის და 24 კმ. მილსადენის აღდგენა-შეკეთება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით დასრულდა 3 მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია და შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 23,250,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 10,131,380 ლარი.

ლონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.2: ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)
პასუხისმგებელი უწყება:	საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასრულდება სამი მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდება წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე	შესრულებული: დასრულდა სამი მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 23,250,000 ლარი	ფაქტობრივი: 10,131,380 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 3.1.3:** ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)

პასუხისმგებელი უწყება: შპს საქართველოს მელიორაცია

პარტნიორი ორგანიზაცია: ჰოლანდიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო(ORIO)

პროგრამის მიზანი: ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია

განხორციელებული ღონისძიებები

ცვლილება შევიდა შპს „საქართველოს მელიორაციასა“ და პროექტის ტექნიკურ კონსულტანტს (ებისა) შორის დადებულ ORIO 13/GE/01-dp/02 ხელშეკრულებაში:

1. ხელშეკრულების ვადა გაგრძელდა 2018 წლის 30 ივნისის ჩათვლით.
2. შეიცვალა ჰოლანდიურ საკონსულტაციო კომპანიასთან პროექტის განვითარების ფაზაში დადებული ხელშეკრულება:

2.1. 2015 წლის 25 მარტს „Maatwerk van Montfort B.V.”-თან გაფორმებული N132 ს/ბ/15 ხელშეკრულება გაგრძელდა 2018 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით, რათა კონსულტანტმა შეძლოს გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების შეფასების (შედეგი 2) და ფინანსური გეგმის და ეკონომიკური კვლევის (შედეგი 3) საბოლოო ანგარიშების განხილვა და მათზე კომენტარების მომზადება;

2.2. ხელშეკრულების ღირებულება (70,323 ევრო) შემცირდა 13,767 ევროთი. შესაბამისად, ხელშეკრულების ღირებულება განისაზღვრა 56,556 ევროთი. ხელშეკრულების ღირებულების შემცირება გამოიწვია დეტალური საინჟინრო პროექტის განვითარების ფაზიდან განხორციელების ფაზაში გადატანამ.

2018 წლის 6 თვის შედეგების მიხედვით ორივე საგრანტო პროგრამის მრჩეველებს წარედგინათ ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაციის პროექტის ანგარიშები:

- ა) ფინანსური გეგმა და ეკონომიკური კვლევა;
- ბ) გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების შეფასების ანგარიში;
- გ) პროექტის განხორციელების გეგმა და კონცეპტუალური დიზაინი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით მიმდინარეობს პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 6,760,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივი ათვისება არ განხორციელებულა.

ლონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.3: ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)
პასუხისმგებელი უწყება:	შპს საქართველოს მელიორაცია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა	შესრულებული: მომზადდა პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა და მიმდინარეობს განხილვა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 6,760,000 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 3.2. ნიადაგების რაციონალური გამოყენება

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით.

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 120,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ შესწავლილია 20,000 ჰა სამ მუნიციპალიტეტში
- ⇒ მომზადებულია 1 რეკომენდაცია ნიადაგის ნაყოფიერების გაუმჯობესების შესახებ
- ⇒ შედგენილია ნიადაგის 5 თემატური რუკა

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 120,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 35,093.0 ლარი

- **პროგრამა 3.2.1:** საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: დეგრადირებული ნიადაგების სტრუქტურის გაუმჯობესება და ნაყოფიერების ამაღლება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ნიადაგის კვლევა, ნაყოფიერების შესწავლა საველე და ლაბორატორიულ პირობებში სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის საცდელ-სადემონსტრაციო ფართობებზე;
- ნიადაგის კვლევა, ნაყოფიერების შეფასება ქვეყნის მასშტაბით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით შესწავლილია 20,000 ჰა მცხეთის, კასპის და დუშეთის მუნიციპალიტეტებში; მომზადდა 1 რეკომენდაცია მარცვლოვანი კულტურების ქვეშ ნიადაგის ნაყოფიერების გაუმჯობესების შესახებ. აგრეთვე, შედგენილია ნიადაგის 5 თემატური რუკა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 120,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 35,093 ლარი.

ლონისპიება 3.2 ნიადაგების რაციონალური გამოყენება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.2.1: საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შესწავლილი იქნება ნიადაგების მდგომარეობა 20,000 ჰა მიწის ფართობზე; თითოეული საკვლევი მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავებული იქნება 1 რეკომენდაცია; შედგენილი იქნება ნიადაგში ორგანული ნახშირბადის მარაგის ამსახველი 1 რუკა (20,000 ჰა)	შესრულებული: შესწავლილია 20,000 ჰა მცხეთის, კასპის და დუშეთის მუნიციპალიტეტებში; მომზადდა 1 რეკომენდაცია მარცვლოვანი კულტურების ქვეშ ნიადაგის ნაყოფიერების გაუმჯობესების შესახებ; შედგენილია ნიადაგის 5 თემატური რუკა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>120,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>35,093</u> ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 4: რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა

სტრატეგიული მიმართულება რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებითი ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა აერთიანებს 4 ღონისძიებას და ჯამში 6 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს შემდეგ პროგრამებს: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა, მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა, ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება, სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა და დანერგე მომავალი.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 15,145,000 ლარია.

ღონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა და მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა.

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 2,090,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ დაგეგმილი ინდიკატორები არ შესრულდა

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 2,090,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 286,606.0 ლარი

• პროგრამა 4.1.1: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოში არსებული როგორც საკუთარი ასევე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება ჩაის ადგილობრივი წარმოების ზრდის მიზნით, შემდგომში იმპორტის ჩანაცვლებისა და საექპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით.

განხორციელებული ღონისძიებები

განხორციელდა პროგრამის ფარგლებში ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების მონახულება საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში (იმერეთი, გურია). პროგრამის ცნობადობის კიდევ უფრო ამაღლების მიზნით მოხდა არაერთი რეპორტაჟის მომზადება,

როგორც პროგრამაში ჩართული, ასევე პოტენციური ბენეფიციარების შესახებ და პროგრამის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით.

საანგარიშო პერიოდში რამოდენიმე ბენეფიციარს მოუწია ვალდებულებების შესრულების ვადამ, კერძოდ, ჩაის პირველადი გადამამუშავებელი საწარმოს მშენებლობის ნებართვის წარმოდგენა. ამ ეტაპზე ყველა ბენეფიციარს დროულად აქვს სააგენტოში წარმოდგენილი შესაბამისი ვალდებულების შესრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით საანგარიშო პერიოდში არ განხორციელებულა კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 900,000 ლარს, ხოლო საანგარიშო პერიოდში მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 286,606 ლარი.

დონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.1.1: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: 2018-2019 წლებში განხორციელდება 7 კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში არ განხორციელებულა კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 900,000 ლარი	ფაქტობრივი: 286,606 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება					X	
რეიტინგი						
სტატუსი			X			
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	

- **პროგრამა 4.1.2:** მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

პროგრამის მიზანი: მაღალმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სამოვრების რაციონალურად გამოყენება, მესაქონლეობის განვითარების და მაღალპროდუქტიული ჯიშების შერჩევა/აპრობირების ხელშეწყობა, წარმოებული პროდუქციის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ზრდა, მთის მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

მაღალმთიან დასახლებებში რეგისტრირებულ 15 კოოპერატივს გადაეცათ 25 წლიანი იჯარით (შეღავათიანი პირობებით) საერთო ჯამში მათ მიერ მოთხოვნილი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული 9,850 ჰექტარი სათიბ-სამოვარი და 29 კოოპერატივს საქონლისათვის საკვების დასამზადებლად საჭირო სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორი არ შესრულებულა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,190,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით არ განხორციელებულა ბიუჯეტის ფაქტობრივი ათვისება.

ღონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.1.2: მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სამოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში არსებული კოოპერატივისათვის აშენდება და ტექნიკით აღიჭურვება რძის გადამამუშავებელი საწარმო	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდისათვის ინდიკატორი არ შესრულებულა. თუმცა მიმდინარეობს განხორციელების პროცესი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,190,000 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ღონისძიება 4.2. ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა

4.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა.

4.2 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ დაგეგმილი ინდიკატორი არ შესრულდა

4.2 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს

- **პროგრამა 4.2.1:** ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: ქართული ადგილწარმოშობის დასახელებებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვა ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

ღონისძიებები არ განხორციელებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორი არ შესრულებულა. 2018 წელს, პროგრამა არ ითვალისწინებდა ბიუჯეტის დაფინანსებას. აღნიშნული პროგრამა გათვალისწინებულ იქნა 2019 წლის ბიუჯეტის პროექტში.

ღონისძიება 4.2 ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.2.1: ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>ქართული ღვინის 18 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვა ევროპულ მოდელთან; დაზუსტებული სპეციფიკაციები სარეგისტრაციოდ წარედგინება "საქპატენტს"; დაცული ადგილწარმოშობის დასახელებისა და</p>	<p>შესრულებული:</p> <ul style="list-style-type: none"> • დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის „ხვანჭკარის“ წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვიდა ევროპულ მოდელთან, ხოლო დანარჩენი 17 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის წარმოების სპეციფიკაციის ცვლილების პროექტი

<p>დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინის წარმოებაზე სახელმწიფო კონტროლის წესი შესაბამისობაში მოვა "ვაზისა და ღვინის შესახებ" საქართველოს კანონთან; ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, მომზადდება შესაბამისი პროგრამა</p>	<p>მომზადებულ იქნა და წლის ბოლომდე სარეგისტრაციოდ წარედგინება „საქპატენტს“. ასევე დარეგისტრირდა 1 ახალი დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინო „ხაშმის საფერავის“ წარმოების სპეციფიკაცია;</p> <ul style="list-style-type: none"> • „ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით მომზადდა „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის, დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების სპირტიანი სასმელის, დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სპირტიანი სასმელის წარმოების სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის“ პროექტი; • ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, შესაბამისი პროგრამის „ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელების სისტემის განვითარებისა და ქართული ღვინის აღნიშვნების დაცვის ხელშეწყობის ღონისძიებები“ მომზადდა და გათვალისწინებული იქნა 2019 წლის ბიუჯეტის პროექტში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
რეიტინგი					X	
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა(შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება და სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა.

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,055,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ პროექტის ფარგლებში გახსნილია 6 ახალი საწარმო
- ⇒ ISO 22000 სერტიფიკატი მიიღო 5-მა საწარმომ

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,055,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 2,603,688.0 ლარი

- **პროგრამა 4.3.1:** სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელ და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსება.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა პროექტის ფარგლებში ინიცირებული ცვლილებები, რომლებიც ემსახურება პროექტის არსებული ტექნიკური საკითხების მოწესრიგებას. ამასთან საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 15 თებერვლის N360 განკარგულებით, 2018 წელს შემნახველი საწარმოს შექმნით დაინტერესებულ ბენეფიციარებს, განაცხადების წარმოდგენის საბოლოო ვადად განესაზღვრათ 2018 წლის 28 თებერვალი და ამ პერიოდამდე შემოსული განაცხადების საფუძველზე მიმდინარე წელს დაიწყო 8 ახალი შემნახველი საწარმოს თანადაფინანსება.

ტექნიკური დახმარების ფარგლებში, საერთაშორისო სტანდარტის ISO 22000 დანერგვის მიზნით ორი ახალი ხელშეკრულება გაფორმდა. განხორციელდა HACCP და ISO 22000 სტანდარტების დანერგვაში დასახმარებლად საჭირო ქმედებები; უზრუნველყოფილ იქნა, პროექტის ფარგლებში ამოქმედებული ახალი საწარმოების, ადგილობრივ და საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით, პროექტის ფარგლებში გაიხსნა 6 ახალი საწარმო. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში ISO22000-ის დანერგვის მიზნით გაფორმებულია - 2 ახალი ხელშეკრულება; ISO 22000 სერტიფიკატი მიიღო 5-მა საწარმომ (აღნიშნული საწარმოების სტანდარტის დანერგვის ხელშეკრულებები გაფორმებულია 2017 წელს). ხოლო, HACCP არც ერთ საწარმოს არ დაუნერგავს. 2018 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით ჯამში გაიხსნა 34 ახალი საწარმო.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 5,000,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 2,595,000 ლარი.

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.3.1: სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასრულდება 8 გადამამუშავებელი საწარმოს და 8 შემნახველი საწარმოს შექმნა; არანაკლებ 12 საწარმოში დაინერგება HACCP/ISO 22000 სტანდარტები; 2018 წლის ბოლოს პროექტის ფარგლებში ჯამურად მოქმედი იქნება მინიმუმ 41 საწარმო	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში, პროექტის ფარგლებში გაიხსნა 6 ახალი საწარმო. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში ISO22000-ის დანერგვის მიზნით გაფორმებულია - 2 ახალი ხელშეკრულება; ISO 22000 სერტიფიკატი მიიღო 5-მა საწარმომ (აღნიშნული საწარმოების სტანდარტის დანერგვის ხელშეკრულებები გაფორმებულია 2017 წელს). ხოლო, HACCP არც ერთ საწარმოს არ დაუნერგავს. 2018 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით ჯამში გაიხსნა 34 ახალი საწარმო.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>5,000,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>2,595,000</u> ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **პროგრამა 4.3.2:** სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა.

განხორციელებული ღონისძიებები

მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის სიდრის საკვლევი ნიმუშები ≈ 80 ლ ოდენობით. მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის ძმრის საკვლევი ნიმუშები ≈ 65 ლ ოდენობით.

ჩატარდა საკვლევ ნიმუშების დეგუსტაცია (ნექტარი, სიროფი, გაყინული ხილი). წარმოდგენილი იყო 7 დასახელების გადამამუშავებული პროდუქტი. თიანეთისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტებში აღწერილ იქნა ოჯახურ პირობებში, დამზალხაჭოს ტრადიციული წესით დამზადება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ რეკომენდაციები არ შემუშავებულა. რეკომენდაციები შემუშავდება წლის ბოლოს.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 55,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 8,688 ლარი.

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.3.2: სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავდება 4 რეკომენდაცია	შესრულებული: აღნიშნულ პერიოდში რეკომენდაციები არ შემუშავებულა. რეკომენდაციები შემუშავდება წლის ბოლოს
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 55,000 ლარი	ფაქტობრივი: 8,688 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 4.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ დანერგე მომავალი.

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,000,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ გაშენებულია 1,814 ჰა ინტენსიური და ნახევრადინტენსიური ტიპის ბაღები

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,000,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 6,479,686.0 ლარი

• **პროგრამა 4.4.1: დანერგე მომავალი**

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: სანერგე მეურნეობების განვითარების და ინტენსიური ბაღების გაშენების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად რეგიონებში განხორციელებულია 6 ვიზიტი პროგრამის ფარგლებში გაშენებული ბაღების დასათვალისწინებლად, მიმდინარე პრობლემების შესასწავლად და პროგრამის პოპულარიზაციისათვის, რომელიც შემდგომში გაშუქდა ტელევიზიების მიერ. ასევე, ტელევიზიის საშუალებით მოხდა პროგრამის პოპულარიზაცია. გარდა ამისა ტექნიკური დახმარების მიმართულებით დანერგე მომავალის ბენეფიციარებს ჩაუტარდათ ტრენინგები სსიპ სამეცნიერო კვლევით ცენტრთან ერთად წარმოების თანამედროვე ასპექტებში (ჯიშების შერჩევა, სხვლა-ფორმირება და მცენარეთა ინტეგრირების დაცვა), როგორც თეორიულ ასევე პრაქტიკულ ნაწილში.

პროექტში შევიდა ცვლილებები, კერძოდ: ბაღების თანადაფინანსების კომპონენტის ფარგლებში მრავალწლიანი კულტურების ნუსხას დაემატა ფსტა (ფისტა) და სასუფრე ყურძნის კულტურები. გარდა ამისა, საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 29 მაისის N263 დადგენილების შესაბამისად, ბაღების თანადაფინანსების კომპონენტს დაემატა კენკროვანების ქვეკომპონენტი, რომლის ფარგლებშიც გარკვეულ მუნიციპალიტეტებში ფიზიკურ პირებსა და კოოპერატივებს მიეცემა შესაძლებლობა გააშენონ ლურჯი მოცვის, ჟოლოსა და მაცვლის ბაღები და მიიღონ სახელმწიფო დაფინანსება 100%-ის ოდენობით. ამ ახალი ქვეკომპონენტის განხორციელების აქტიური ფაზა დაიწყო 2018 წლის სექტემბრიდან.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით, პროექტის ფარგლებში გაშენებულმა ინტენსიური და ნახევრადინტენსიური ტიპის ბაღების ფართობმა შეადგინა 1,814 ჰა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 8,000,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 6,479,686 ლარი.

ლონისპიება 4.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.4.1: დანერგე მომავალი
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გაშენდება/დაკონტრაქტდება 1,100 ჰა ახალი ბაღი	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში პროექტის ფარგლებში გაშენებულმა ინტენსიური და ნახევრადინტენსიური ტიპის ბაღების ფართობმა შეადგინა 1,814 ჰა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>8,000,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>6,479,686</u> ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების რეიტინგი		X			
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 5: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

სტრატეგიული მიმართულება სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა აერთიანებს 1 ღონისძიებას და 1 პროგრამას. ღონისძიება ძირითადად მოიცავს სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგისათვის საჭირო აქტივობას.

ღონისძიება 5.1. სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი

5.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა ერთი პროგრამა - სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი.

ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ამსახველი მონაცემების შეგროვება.

5.1 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

პროგრამა 5.1.1 სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი

პასუხისმგებელი უწყება: პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ამსახველი მონაცემების შეგროვება. პროცესი გრძელდება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილია ყოველწლიურად მომზადდება სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიში და განთავსდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე. ინდიკატორის შესასრულებლად საჭიროა წლიური მონაცემები.

პროგრამის განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიება 5.1. სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 5.1.1: სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი
პასუხისმგებელი უწყება:	პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ყოველწლიურად მომზადდება სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიში და განთავსდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულებულა
ბიუჯეტი	

საპროგნოზო:

ფაქტობრივი:

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 6: სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა

სტრატეგიული მიმართულება სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა აერთიანებს 4 ღონისძიებას და ჯამურად 7 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბებას, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით, ვეტერინარიას, მცენარეთა დაცვას და ფიტოსანიტარიულ კეთილსაიმედოობას, ლაბორატორიული შესამღებლობების გაძლიერებას და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოებას.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 30,380,000 ლარია.

ღონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად და სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი.

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,300,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელებულია ევროკავშირის 1 სამართლებრივ აქტთან; ვეტერინარიის სფეროში - 1 სამართლებრივ აქტთან; მცენარეთა დაცვის სფეროში - 1 სამართლებრივ აქტთან
- ⇒ განხორციელებულია 2,378 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარებულია 3,923 დოკუმენტური შემოწმება და 1,807 სურსათის ნიმუშზე ლაბორატორიული კვლევა

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,300,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 180,539.0 ლარი

- **პროგრამა 6.1.1:** სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად

პასუხისმგებელი უწყება: სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და სოფლის განვითარების დეპარტამენტი; იურიდიული დეპარტამენტი; ევროინტეგრაციის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოებული კანონმდებლობა სანიტარულ და ფიტოსანიტარულ სფეროში.

განხორციელებული ღონისძიებები

საქართველოს ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების სიის“ შესაბამისად საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა ევროკავშირის სამ სამართლებრივ აქტთან. კერძოდ, ევროკომისიის 1998 წლის 15 აპრილის 98/22/EC დირექტივასთან შესაბამისობაშია, - საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 დეკემბრის N556 დადგენილება „ტექნიკური რეგლამენტის - სასაზღვრო ინსპექციის პუნქტის გარდა კონტროლისათვის განსაზღვრულ სხვა ადგილზე მცენარეების, მცენარეული პროდუქტების და სხვა ფიტოსანიტარული რეგულირებადი ობიექტების იდენტიფიკაციის შემოწმების და მცენარეთა სიჯანსაღის კონტროლის პროცედურებისა და პირობების დადგენის შესახებ დამტკიცების თაობაზე;

ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 2004 წლის 27 ოქტომბრის No1935/2004/EC რეგულაციასთან, შესაბამისად დამტკიცდა: საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 5 ივნისის N317 დადგენილება „მოთხოვნები სურსათთან შეხებისათვის განკუთვნილი მასალებისა და საგნების მიმართ“;

ასევე, ევროკომისიის 2007 წლის 26 ოქტომბრის No 1266/2007 რეგულაციასთან და ევროსაბჭოს 2000 წლის 20 ნოემბრის 2000/75/EC დირექტივასთან შესაბამისად დამტკიცდა მთავრობის 2018 წლის 3 აგვისტოს N398 დადგენილება „ბლუთანგის აღმოფხვრასა და კონტროლთან დაკავშირებული სპეციალური წესის დამტკიცების შესახებ“.

შემუშავდა საქართველოს მთავრობის 6 დადგენილების პროექტი, მათი ნაწილი დაგზავნილია სახელმწიფო უწყებებში შესათანხმებლად და უახლოეს მომავალში მოხდება მათი დამტკიცება საქართველოს მთავრობის მიერ, ხოლო დანარჩენზე მიმდინარეობს შიდა განხილვები ესენია:

1. „მოთხოვნები გენეტიკურად მოდიფიცირებული სურსათისა და ცხოველის საკვების შესახებ“;
2. „ტექნიკური რეგლამენტის - გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების მიკვლევადობისა და ეტიკეტირების, გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმებისაგან წარმოებული სურსათის/ცხოველის საკვების მიკვლევადობის დამტკიცების შესახებ“
3. „შინაური ბინადარი ცხოველების არაკომერციული გადაადგილების შესახებ წესი“;
4. ტექნიკური რეგლამენტი - მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის განსაზღვრისათვის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას ნიმუშის აღების მეთოდების დამტკიცების შესახებ“;
5. „ტექნიკური რეგლამენტის - „ბოსტნეულის და ბაღჩეულის გასამრავლებელი (გარდა თესლისა) და სარგავი მასალის ბაზარზე განთავსების პროცედურების“ დამტკიცების თაობაზე“;
6. „ტექნიკური რეგლამენტის - „ვაზის ვეგეტატიური გამრავლებისთვის საჭირო მასალების ბაზარზე განთავსების პროცედურების“ დამტკიცების თაობაზე“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მიხედვით სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა ევროკავშირის ერთ სამართლებრივ აქტთან, ვეტერინარიის სფეროში - ერთ სამართლებრივ აქტთან, მცენარეთა დაცვის სფეროში - ერთ სამართლებრივ აქტთან. აღნიშნული პროგრამის განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

დონისპიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.1.1: სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად
პასუხისმგებელი უწყება:	სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და სოფლის განვითარების დეპარტამენტი; იურიდიული დეპარტამენტი; ევროინტეგრაციის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდება ევროკავშირის 6 სამართლებრივ აქტთან; ვეტერინარიის სფეროში - ევროკავშირის 9 სამართლებრივ აქტთან; მცენარეთა დაცვის სფეროში - ევროკავშირის 9 სამართლებრივ აქტთან	შესრულებული: სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა ევროკავშირის ერთ სამართლებრივ აქტთან; ვეტერინარიის სფეროში - ერთ სამართლებრივ აქტთან; მცენარეთა დაცვის სფეროში - ერთ სამართლებრივ აქტთან
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 6.1.2:** სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: სამომხმარებლო ბაზარზე მავნე სურსათის რეალიზაციის ფაქტების შემცირება/აღკვეთა; სურსათის/ცხოველის საკვების მწარმოებელ ბიზნესოპერატორთა

სანიტარულ-ჰიგიენური მდგომარეობის შესაბამისობა კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან

განხორციელებული ღონისძიებები:

- სულ განხორციელდა **6 037 ინსპექტირება**, აქედან:
  - გეგმური ინსპექტირება - **2 378**;
  - არაგეგმური ინსპექტირება - **402**;
  - არაგეგმური ინსპექტირება აღიარების მინიჭების მიზნით - **119**;
  - გადამოწმება - **3 138**.
- ჩატარდა **3 923 დოკუმენტური შემოწმება**;
- აღებული და გამოკვლეულია **1 807** სურსათის ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა **207 ნიმუშში**;
- განხორციელდა **364** ზედამხედველობა;
- ვადაგასული სურსათის გამოყენებისა და რეალიზაციის ფაქტების გამოვლენის შედეგად სააგენტოს უფლებამოსილი პირების **ზედამხედველობით** განადგურდა:
  - ხორცი და ხორცპროდუქტები - 9316 კგ;
  - სხვა მყარი სურსათი - 4379 კგ;
  - თხევადი სურსათი - 16072 ლ;
  - კვერცხი - 1489 ც;
  - ფორმა N2 -ს გარეშე ხორცი - 4126 კგ.
- შემოვიდა **551 შეტყობინება** (მოქალაქეთა სატელეფონო შეტყობინება - 528, სხვა უწყებებიდან - 9; დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრიდან - 14), რომლებზეც მოხდა შესაბამისი რეაგირება.
- შემოსულია **143 აღიარების განაცხადი**; არაგეგმური ინსპექტირების (აღიარების მინიჭების მიზნით) შედეგების საფუძველზე **128** ბიზნესოპერატორს მიენიჭა აღიარება ან/და პირობითი აღიარება
- სულ დაჯარიმდა **1544** ბიზნესოპერატორი, მათ შორის საწარმოო პროცესი ან საქმიანობა შეუჩერდა **393** ბიზნესოპერატორს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ განხორციელდა 2,378 გეგმური ინსპექტირება, ჩატარდა 3,923 დოკუმენტური შემოწმება, 1,807 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდა ლაბორატორიული კვლევა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,300,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 180,539 ლარი.

ღონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.1.2: სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: განხორციელება 6,750 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარდება დაახლოებით 8,500 დოკუმენტური შემოწმება; დაახლოებით 4,436 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდება ლაბორატორიული კვლევა	შესრულებული: განხორციელდა 2,378 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარდა 3,923 დოკუმენტური შემოწმება; 1,807 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდა ლაბორატორიული კვლევა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,300,000 ლარი	ფაქტობრივი: 180,539 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
შესრულების შეფასება		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 6.2. ვეტერინარია

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია და ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი.

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,580,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 52 %-მდე, ხოლო იდენტიფიკაცია შესრულებულია 70 %-მდე
- ⇒ ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 67%-ით
- ⇒ შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 9%-ის გეგმური ინსპექტირება
- ⇒ შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური) განხორციელებულია 100%-ით

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,580,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 3,530,990.0 ლარი

- **პროგრამა 6.2.1:** ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პარტნიორი უწყება: DTRA, USDA, FAO, CIB

პროგრამის მიზანი: განსაკუთრებით საშიშ დაავადებებზე სტაბილური ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის მიღწევა, ცხოველებში და ადამიანებში ზოონოზური დაავადებების შემთხვევების შემცირება; მომხმარებლისათვის ცხოველური წარმოშობის უვნებელი სურსათის მიწოდების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები:

ვაქცინირებულია:

1. თურქულის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 544 943 სული მსხვილფეხა და 768 365 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
2. ჯილეხის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 263 262 სული მსხვილფეხა, 360 453 სული წვრილფეხა პირუტყვი და 2 003 სული კენტჩლიქიანი ცხოველი;
3. ბრუცელოზზე ვაქცინირებულია 55 911 მსხვილფეხა პირუტყვი;
4. ცოფის საწინააღმდეგოდ 135 268 სული ძაღლი და კატა;
5. წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 170 239 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
6. თხისა და ცხვრის ყვავილის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 13 787 სული ცხვარი და თხა;
7. მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ 148 397 სული მსხვილფეხა პირუტყვი.

გამოკვლეულია:

8. ბრუცელოზზე სერომონიტორინგის მიზნით 4 935 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
9. ტუბერკულინიზაცია ალერგიული მეთოდით ჩაუტარდა 2 441 სულ მსხვილფეხა პირუტყვს;

დამუშავებულია:

10. ყირიმ-კონგოს ეპიდემიოლოგიურ კერებში 2 100 სული მსხვილფეხა პირუტყვი და 60 ცხოველის სადგომი.
11. ვეტერინარული ზედამხედველობის (ბიოუსაფრთხოების) პუნქტებზე გარეგან პარაზიტებზე დამუშავებული იქნა 5 861 სული მსხვილფეხა და 349 238 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

მიმდინარე პროგრამის ფარგლებში იდენტიფიცირებულია:

172,389 სული მსხვილფეხა და 14,163 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

197,402 სული მსხვილფეხა და 18,957 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

დარეგისტრირებულია 251,174 სული მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 52 %-მდე, ხოლო იდენტიფიკაცია შესრულებულია 70 %-მდე.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 8,375,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 3,446,452 ლარი.

ლონისძიება 6.2. ვეტერინარია	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.2.1: ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: პროფილაქტიკური ვაქცინაცია და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის საორიენტაციო გეგმები შესრულდება არანაკლებ 80%-ით, პოსტვაქცინალური დაჭიმულობის ხარისხი იქნება 70%-ზე მაღალი	შესრულებული: პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 52 %-მდე; იდენტიფიკაცია შესრულებულია 70 %-მდე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 8,375,000 ლარი	ფაქტობრივი: 3,446,452 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
რეიტინგი			X			
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
სტატუსი		X				

- **პროგრამა 6.2.2:** ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პარტნიორი უწყება: USDA, CIB

პროგრამის მიზანი: ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა; ხარისხიანი ვეტერინარული პრეპარატების ბაზარზე განთავსება და მიმოქცევა; ბიონესოპერატორების საქმიანობის გაუმჯობესება და მომხმარებლისათვის ცხოველური წარმოშობის უვნებელი სურსათის მიწოდების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები:

ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით შემენილი და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემული იქნა ვეტერინარული პრეპარატის 103 ნიმუში. კონტროლქვემდებარე ობიექტების ინსპექტირების მიზნით შემოწმებული იქნა 117 ობიექტი. საქართველოში სპეციალური კონტროლისადმი დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების გამოყენების წესის დაცვაზე მონიტორინგის მიზნით შემოწმდება 9 ობიექტი.

განხორციელდა 8 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შედგენა. განხორციელდა 4 არაგეგმიური ინსპექტირება: 1 ბათუმში, 1 თბილისში და 2 ხაშურში.

ცოცხალ ცხოველებში ვეტერინარული პრეპარატების ნარჩენების და სხვა დამაბინძურებლების ლაბორატორიული კვლევის მიზნით აღებული და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემული იქნა 282 ცხოველიდან გამოსაკვლევი მასალა. ცოცხალ ცხოველებში ვეტერინარული პრეპარატების ნარჩენების და სხვა დამაბინძურებლების ლაბორატორიული კვლევის მიზნით გამოკვლეული იქნა სისხლის 564 ნიმუში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 67%-ით. შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 9%-ის გეგმური ინსპექტირება. შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური ინსპექტირება) განხორციელდა 100%-ით.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 205,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 84,538 ლარი.

ღონისძიება 6.2. ვეტერინარია	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.2.2: ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: წინასწარი გეგმის შესაბამისად 100% პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა. კონტროლქვემდებარე ობიექტების 3-20%-ის გეგმური ინსპექტირება მიმართულების შესაბამისად. შემოსული ინფორმაციის საფუძველზე განხორციელდება 100%-იანი რეაგირება	შესრულებული: ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 67%-ით. შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 9%-ის გეგმური ინსპექტირება. შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური ინსპექტირება) განხორციელდა 100%-ით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 205,000 ლარი	ფაქტობრივი: 84,538 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა

6.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა და აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები.

6.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 14,800,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების წინააღმდეგ დამუშავებულია 15,307 ათასი ჰა
- ⇒ დამუშავებულია 560,000 ჰექტარი

6.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 14,800,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 3,264,131.0 ლარი

- **პროგრამა 6.3.1:** მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების საწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელება ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანებისა და მოსავლის დანაკარგების თავიდან აცილება.

განხორციელებული ღონისძიებები:

ფიტოსანიტარიული მონიტორინგის საფუძველზე დადგინდა მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალები (აღმოსავლეთ საქართველოში დამუშავდა კალიების საწინააღმდეგოდ ქვემო ქართლში, შიდა ქართლში და კახეთში 12 867 ჰექტარი ფართობი. ამერიკული თეთრი პეპელას საწინააღმდეგოდ კახეთის რეგიონში დამუშავდა 2440 ჰექტარი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების წინააღმდეგ დამუშავდა 15,307 ათასი ჰა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 800,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ

ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.3.1: მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების (კალიები, ამერიკული თეთრი პეპელა, ბზის ალურა) წინააღმდეგ დამუშავდება 35 ათასი ჰა ფართობი	შესრულებული: განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების წინააღმდეგ დამუშავდა 15,307 ათასი ჰა ფართობი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 800,000 ლარი	ფაქტობრივი: 422,995 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 6.3.2:** აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: აზიური ფაროსანას რიცხოვნობის შემცირება და კონტროლი. სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანების და ეკონომიკური ზარალის თავიდან აცილება. აღმოსავლეთ საქართველოში მავნებლის გავრცელება-გამრავლების აღკვეთა.

განხორციელებული ღონისძიებები

დღეისათვის იმერეთის, სამეგრელოს, გურიის და აჭარის რეგიონებში დამუშავებულია 560.000 ჰექტარი ფართობი, მათ შორის თერმული ნისლის ტექნოლოგიით 439.960 ჰექტარი. ზემოთაღნიშნული რეგიონების ყველა სოფელში დამონტაჟებულია 50.000 „მოიზიდე და გაანადგურე“ ფერომონიანი სადგურები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით სააგენტოს მიერ დამუშავებულია 560,000 ჰექტარი. ღონისძიებები გრძელდება სააგენტოს მიერ.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 14,000,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 2,841,136 ლარი.

ღონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.3.2: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ დამუშავდება 250 ათასი ჰექტარი ფართობი (4 ჯერადად)	შესრულებული: დამუშავებულია 560,000 ჰექტარი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 14,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 2,841,136 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ღონისძიება 6.4. ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა.

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,700,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

⇒ ლაბორატორიაში დანერგილია და აკრედიტაციის პროცესი გავლილი აქვს კვლევის 19 ახალ მეთოდს და 64 ახალ პარამეტრს

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,700,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 1,355,950.0 ლარი

- **პროგრამა 6.4.1:** კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია

პროგრამის მიზანი: სსიპ - საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიის ქსელის მიერ საერთაშორისო აკრედიტაციის გავლა ISO 17025 -ის მიხედვით (ვეტერინარია, სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა)

განხორციელებული ღონისძიებები

წარმატებით დასრულდა საერთაშორისო მაკრედიტებელი ორგანო ANAB-ის მიერ ჩატარებული რეაკრედიტაციის პროცესი.

თბილისსა და შვიდ რეგიონულ ლაბორატორიაში წარმატებით დასრულდა ეროვნული აკრედიტაციის პროცესი, რომლის შედეგად აკრედიტაციის სფეროს დაემატა:

- 1) ვეტერინარიაში - 2 ახალი მეთოდი (ტუბერკულოზი და მასტიტი).
- 2) სურსათის კვლევაში - 17 ახალი მეთოდი და 64 პარამეტრი (ტეტრაციკლინი, სტრეპტომიცინი, თევზში და თევზპროდუქტებში ჰისტამინის განსაზღვრა, სულფატ მარედუცირებელ კლოსტრიდიებზე კვლევა და სხვა).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგა და აკრედიტაციის პროცესი გაიარა კვლევის 19 ახალმა მეთოდმა და 64 ახალმა პარამეტრმა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 5,700,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 1,355,950 ლარი.

დონისძიება 6.4. ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.4.1: კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგება და გაივლის აკრედიტაციის პროცესს კვლევის 4 ახალი მეთოდი და 5 ახალი პარამეტრი	შესრულებული: ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგა და აკრედიტაციის პროცესი გაიარა კვლევის 19 ახალმა მეთოდმა და 64 ახალმა პარამეტრმა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 5,700,000 ლარი	ფაქტობრივი: 1,355,950 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X		
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		

სტრატეგიული მიმართულება 7: კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება

სტრატეგიული მიმართულება კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება აერთიანებს 3 ღონისძიებას და ჯამურად 4 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობას, საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესებას და გენეტიკური ბანკის შექმნას, ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნებას, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავებას და სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომის და მდგრადობის პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 17,545,000 ლარია.

ღონისძიება 7.1. „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება

7.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა.

7.1 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნებულია 8 სტატია
- ⇒ გავრცელებულია 30,000 თემატური მასალა
- ⇒ გადამზადებულია 4,100-მდე ფერმერი
- ⇒ ჩატარებულია 3 სადემონსტრაციო დღე/ტრენინგი

7.1 ღონისძიების განხორციელება ბიუჯეტს არ საჭიროებს

- **პროგრამა 7.1.1:** სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი; რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი; სტრატეგიული კომუნიკაციის დეპარტამენტი

პარტნიორი ორგანიზაციები: დონორი და საერთაშორისო ორგანიზაციები

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიმდინარეობდა საინფორმაციო და გაცნობითი პროგრამების შემუშავება და ტრენინგები ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოლოგიური მდგრადობის შესახებ;
- მიმდინარეობდა მცენარეთა სამეურნეო-ბიოლოგიური მონაცემების ანალიზი (მოსავლიანობა, დაავადებებისადმი მდგრადობა და ა.შ.)
- ერთწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთების ქვეშ განხორციელდა თესლბრუნვების დემონსტრირება;
- წილკნის საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთზე განხორციელდა ბოსტნეული კულტურების მცნობის დემონსტრირება;
- მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებული მეთოდების გამოყენებით განხორციელდა მავნე ორგანიზმების, დაავადებებისა და სარეველების კონტროლი;
- ხარისხიანი პროდუქციის საწარმოებლად განხორციელდა ქართული და უცხოური წარმოების ბიოპრეპარატების ეფექტურობის კვლევა სხვადასხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურებზე;
- მიმდინარეობდა ადგილობრივი და ინტროდუცირებული ჯიშებისა და ჯიშ-პოპულაციების შენარჩუნება, გამდიდრება და კონსერვაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით, სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდა 8 სტატია, მიღებულია მონაწილეობა 19 ტელე-რადიო გადაცემაში, გავრცელდა 30,000 თემატური მასალა, გადამზადდა 4100-მდე ფერმერი, ჩატარდა 3 სადემონსტრაციო დღე/ტრენინგი.

პროგრამის განხორციელება არ საჭიროებს საბიუჯეტო სახსრებს.

ღონისძიება 7.1. „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.1.1: სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი; რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი; სტრატეგიული კომუნიკაციის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდება 15 სტატია; უზრუნველყოფილი იქნება 57 ტელე-რადიო გადაცემაში მონაწილეობა; გავრცელდება 48,000 თემატური მასალა; გადამზადდება 8,500 მდე ფერმერი; ჩატარდება 9 სადემონსტრაციო დღე	შესრულებული: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდა 8 სტატია; მიღებულია მონაწილეობა 19 ტელე-რადიო გადაცემაში; გავრცელდა 30,000 თემატური მასალა; გადამზადდა 4100-მდე ფერმერი; ჩატარდა 3 სადემონსტრაციო დღე/ტრენინგი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 0 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა და ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება.

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,875,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ ჩატარებულია 86 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე და 5 კვლევა საკვებ კულტურებზე
- ⇒ შედგენილია ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა
- ⇒ შედგენილია ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზა

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,875,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 837,207.0 ლარი

- **პროგრამა 7.2.1:** საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დუშეთის მუნიციპალიტეტის უკანაფშავის თემის სოფლებში მოძიებულია 24 სული (8 ფური, საბუდე 3 სული, დეკულები 10 სული, უშობელი 3) ქართული მთის ჯიშის ტიპური საკოლექციო ჯოგის შექმნის მიზნით.
- ახალქალაქის და ნინოწმინდის კავკასიური წაბლა ჯიშის საცდელ ბაზებზე 275 სული პირუტყვი დაჯგუფდა ჯიშურობის, განვითარების, ტიპურობის და სამეურნეო-სანაშენე დანიშნულების მიხედვით. შესწავლილი იქნა რძის 7 მაჩვენებელი;
- შემუშავებულია სანაშენო მუშაობის სტანდარტები;
- მიღებულია კახური ღორის 57 გოჭი;
- მიღებულია ნაზმატყლიანი და ნახევრადნაზმატყლიანი ცხიმკუდიანი 15 ბატკანი; 15 ნერბიდან აღებულია რძის ნიმუშები შესასწავლად;
- დადგენილია ადგილობრივი ქათმის 5 პოპულაციის 200 ფრთის კვერცხდების ინტენსივობა, საინკუბაციო კვერცხის მასა;
- შესწავლილია ჯავახური ბატის საინკუბაციო კვერცხის მასა;
- გატარებულ იქნა 30 ფუტკრის ოჯახის დაავადებების საწინააღმდეგოდ პრევენციული ღონისძიებები;
- გაისინჯა 65 ჯიშის გრენა დაავადებებზე; გამოყოფილია ჰემოლიმფიდან და გრენიდან დნმ-ი;
- თიანეთის, ახმეტის, თელავისა და კასპის მუნიციპალიტეტებში კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა 73 ღორი;
- კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა კახური ღორის 39 სინჯი, ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფლებში: კახური ღორის 107 სინჯი, ბაგური შენახვის პირობებში მყოფი მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის 120 სინჯი, ცხვრის 30 სინჯი, ზაანენური თხის 30 სინჯი და თუშური ცხენის 30 სინჯი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ჩატარდა 86 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია) და 5 კვლევა საკვებ კულტურებზე.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 645,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 285,763 ლარი.

ღონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.2.1: საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018

შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>კვლევების საფუძველზე მოხდება ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ჯიშებისა და პოპულაციების ტიპური სულადობების იდენტიფიცირება, პირველადი ზოოტექნიკური კვლევა, გადარჩევა და მიკროსასელექციო გუნდების ფორმირება, კერძოდ:</p> <p>ჩატარდება 79 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია) და 4 კვლევა საკვებ კულტურებზე</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>ჩატარდა 86 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია) და 5 კვლევა საკვებ კულტურებზე</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 645,000 ლარი	ფაქტობრივი: 285,763 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
			X			

- **პროგრამა 7.2.2:** ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა თამბაქოს 6 ნიმუში და სელის 2 ნიმუში დასათესად;
- დაითესა 94 კასეტა პომიდვრის, ბადრიჯნის, წიწაკის, ყვავილოვანი კომბოსტოს და ბროკოლის კულტურები;
- დაირგო ხახვის ბოლქვი მარნეულის ბაზაზე 30.კვ.მ და წილკნის ბაზაზე 276 კვ.მ. ფართობზე, აღირიცხა აღმოცენების დასაწყისი;
- მომზადდა სათესლე მასალები (ქერი, ცულისპირა, სელი, ცერცვი პომიდორი, ტკბილი წიწაკა) და შედგენილია ბიოპრეპარატების გამოყენების სქემა თითოეული კულტურისათვის. წილკნისა და დუზაგრამის საცდელ ნაკვეთებზე შეტანილია:

ბაქტოფერტი, აგროვიტა, შპს "ბიოაგროს" პრეპარატები, ბომსი, ბიოჰუმუსი, ბიომიქს 1, ჯეოჰუმატი და ბიოდეპოზიტ-ელექსირი;

- საანგარიშო პერიოდში გამრავლებულია 4632 ცალი კარტოფილის სინჯარის მცენარე;
- ლექიდან მოიხსნა 128 დასახელების ღვინო, ჩაუტარდა სულფიტაცია და მომზადდა ჩამოსხმისათვის;
- მარტის თვეში აღებული იქნა ქართული ვაზის ჯიშების საკვირტე მასალა მოხდა მიღებული შედეგების დამუშავება;
- ჩატარდა დაკვირვება ხეხილში 80-მდე ჯიშის 5 ფენოლოგიური ფაზის მიმდინარეობაზე. მოეწყო 3 ექსპედიცია თხილის ჯიშებზე დაკვირვების მიზნით;
- დაირგო ხეხილის სხვადასხვა ჯიშის 3000 კალამი (ჯილაურას სადედე ბაღში);
- ჩატარდა ფიტოსანიტარული მონიტორინგი აბაშის, სენაკის და ზუგდიდის სოფლებში;
- საკოლექციო ნარგობას შეემატა იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი სახეობის - ქართული ნუშის (*Amygdalus georgica*) 5 ნერგი;
- მომზადდა 24 განსხვავებული ფორმისა და სახეობის ვერხვის 500-ზე მეტი კალამი, რომელიც დარგული იქნა ჯილაურას საცდელ ბაზაზე;
- ჩატარდა ლაგოდებში და წალენჯიხაში კარტოფილის ამღები კომბაინის მანქანების საველე გამოცდა;
- დაინტერესებულ პირებს მიეწოდათ ინფორმაცია აზიური ფაროსანას ბიოლოგიასა და მისი კონტროლის საშუალებების შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით, შედგენილია ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა. შედგენილია ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზა, მომზადებულია 3 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ, გაშენებულია თხილის 1 საკოლექციო/სადემონსტრაციო ბაღი და მიმდინარეობს 37 ბიოპრეპარატის გამოცდა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,230,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 551,444 ლარი.

დონისპიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.2.2: ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	

<p>დაგეგმილი:</p> <p>შედგენილი იქნება ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა და ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიური მონაცემთა ბაზა;</p> <p>შემუშავდება 5 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ (ნერგის წარმოება და სხვლის ტექნოლოგიების დახვეწა, ჯიშ-სადირის კომბინაციები, ხეხილის ჯიშების შესახებ)</p> <p>გაშენებული იქნება 1 სადემონსტრაციო ხეხილის ბაღი;</p> <p>გამოიცდება 30 ბიოპრეპარატი.</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>შედგენილია ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა. შედგენილია ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზა;</p> <p>მომზადებულია 3 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ;</p> <p>გაშენებულია თხილის 1 საკოლექციო/სადემონსტრაციო ბაღი;</p> <p>მიმდინარეობს 37 ბიოპრეპარატის გამოცდა.</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,230,000 ლარი	ფაქტობრივი: 551,444 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
			X			

ლონისძიება 7.3. კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა.

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 15,670,000.0 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ გაუმჯობესებულია სარწყავი წყლის მიწოდება 1,258 ჰექტარზე
- ⇒ ჩატარებულია მიწის აღდგენითი სამუშაოები 1 ობიექტზე
- ⇒ გაცემულია 116-მდე გრანტი კერძო პირებისათვის და 2-მდე გრანტი აგრობიზნესისათვის
- ⇒ მოწყობილია 4 სადემონსტრაციო ნაკვეთი
- ⇒ გადამზადებულია 463 ფერმერი

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 15,670,000.0 ლარია. 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 4,275,832.0 ლარი

- **პროგრამა 7.3.1:** სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: კლიმატზე ადაპტირებული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ღირებულებათა ჯაჭვის განვითარების ხელშეწყობის გზით ფერმერების, ფერმერთა ჯგუფების და აგრობიზნესის შემოსავლების ზრდა და შედეგად, ზოგადი სოციალურ-ეკონომიკური ფონის გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები:

ა) მოეწყო 2 ქარსაცავის, 1 კომპოსტი/ვერმიკულტურის და 1 დაფნის სადემონსტრაციო ნაკვეთები კახეთის, შიდა ქართლის, აჭარის და სამეგრელოს რეგიონებში, თეორიული და პრაქტიკული სწავლება ჩატარდათ 463 ფერმერს და 40 ტრენერს ბ) სარწყავი წყლით უზრუნველყოფილია 1258 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწა. გ) გაიცა 116 გრანტი პირველადი წარმოებისათვის და 2 გრანტი გადამამუშავებელი საწარმოსთვის. დ) მიწის აღდგენითი სამუშაოები ჩატარდა 1 ობიექტზე და შედეგად დატბორვისგან დაცულია 120 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწა. ე) „ახალგაზრდა მეწარმის“ პროგრამის ფარგლებში წინადაფინანსების ტრეინინგი ჩატარდა 173 ახალგაზრდას.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით, გაუმჯობესდა სარწყავი წყლის მიწოდება 1,258 ჰექტარზე, ჩატარდა მიწის აღდგენითი სამუშაოები 1 ობიექტზე, გაიცა 116-მდე გრანტი კერძო პირებისათვის და 2-მდე გრანტი აგრობიზნესისათვის, მოეწყო 4 სადემონსტრაციო ნაკვეთი და გადამზადდა 463 ფერმერი.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 15,670,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის 6 თვის მონაცემების მიხედვით ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 4,275,832 ლარი.

ღონისძიება 7.3. კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.3.1: სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 30.06.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
გაუმჯობესდება სარწყავი წყლის მიწოდება 1350 ჰექტარზე; ჩატარდება მიწის აღდგენითი სამუშაოები 2 ობიექტზე; გაიცემა 200-მდე გრანტი კერძო პირებისათვის და 20-მდე	გაუმჯობესდა სარწყავი წყლის მიწოდება 1,258 ჰექტარზე; ჩატარდა მიწის აღდგენითი სამუშაოები 1 ობიექტზე; გაიცა 116-მდე გრანტი კერძო პირებისათვის და 2-მდე გრანტი

გრანტი აგრობიზნესისათვის; მოეწეობა 6 სადემონსტრაციო ნაკვეთი; გადამზადდება 600-მდე ფერმერი	აგრობიზნესისათვის; მოეწეო 4 სადემონსტრაციო ნაკვეთი; გადამზადდა 463 ფერმერი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 15,670,000 ლარი	ფაქტობრივი: 4,275,832 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			